

Motion

1982/83: 1302

Björn Körlof

Ökade möjligheter för anförvant att vårda äldre anhörig

Samhällets äldreomsorg syftar till att ge de äldre ekonomisk självständighet, en bra bostad, god personlig omvårdnad och ett aktivt liv i gemenskap med människor i alla åldrar.

Ansvaret för sjukvården ligger främst hos landstingen, medan kommunerna svarar för social omvårdnad i servicehus, pensionärshem och i de enskilda hemmen, liksom för den öppna vården i övrigt.

I första hand försöker man göra det möjligt för de äldre att reda sig själva och stanna i sin invanda omgivning. De allra flesta äldre bor utanför servicehusen och sjukhemmen.

För de äldre som bor kvar i egen lägenhet är det ofta nödvändigt att få särskild hjälp och tillsyn. Det kan vara hemsjukvård genom landstingets försorg. Men oftast är det fråga om social service som kommunens socialnämnd svarar för. Denna service, som syftar till att göra det möjligt att bo kvar hemma, kan vara hemhjälp (med städning, tvätt, matlagning, att handla m. m.), färdtjänst, fotvård, hårvård, snöskottning, matdistribution m. m. Om man har behov av sådan service har kommunen skyldighet enligt socialtjänstlagen att ge den nödvändiga hjälpen. Den enskilde har då rätt till bistånd i form av hemhjälp, färdtjänst osv. Man kan få vara beredd att betala den avgift kommunen fastställt för den sociala servicen. Kommunen har nämligen rätt att ta ut avgifter för sådan service. Avgifterna får dock inte överstiga kommunens självkostnader.

Först när den äldre måste få så omfattande omvårdnad att den inte på ett tillfredsställande sätt kan ges i det egna hemmet blir det aktuellt att flytta till servicehus.

I starkt ökande grad har alltså kommunerna jämlikt socialtjänstlagen fått uppgiften att ge hjälp och service åt äldre så länge de kan stanna i det egna hemmet. I många fall är en sådan hjälp från det allmännas sida nödvändig, då de äldre t. ex. lever skilda från barn och övrig släkt. Men i många fall finns anförvanter boende på orten som kan hjälpa till. De har emellertid vare sig rätt till ledighet eller ersättning för en sådan insats.

Antalet äldre kommer under flera år framöver att öka. Belastningen på kommunerna om de fullt ut skall fullfölja socialtjänstlagens regler kommer således att bli stor. Risken för avsevärt ökade kommunalskatter likaså.

Mot denna bakgrund bör prövas alternativa möjligheter för anförvanter att om de så vill hjälpa till i omsorgen om de äldre och minska behovet av utbyggnad av den kommunala hemhjälp. Det kan ske på olika sätt: genom

en smärre ersättning, genom viss rätt till ledighet från ordinarie arbete, hjälp med bilkostnader e. d.

Mot denna bakgrund hemställs

att riksdagen hos regeringen begär en prövning av möjligheterna att låta anförvanter i ökad utsträckning hjälpa till i äldreomsorgen på sätt som anförts i motionen.

Stockholm den 25 januari 1983

BJÖRN KÖRLOF (m)